

MUTLU AZINLIK

Lora Baytar Çapar

Hayat zor, kuşlar uçuyor...

Deprem bölgesindeki acizliklerden bahsetmek istiyorum size. Hava, mevsim normallerinin çok üzerinde, sıcak. Sivrisinekler uyutmuyor. Toz, ağır hasarlı binaların yıkımlarıyla duman olmuş durumda. Konteynırlarda hayat zor ama, hâlâ çadırlarda kalanların var olduğunu bilince, konteynır, bardağın dolu tarafı gibi duruyor. Öte taraftan hafta sonu Belen'de yaşanan orman yangınının yarattığı harap manzara... Bitmiyor Hatay'ın çilesi, yaz güzel, deniz, kum, güneş, ama buralar, bu aralar nereden tutsanız elinizde kalıyor.

Yaşam şartlarına bakalım istiyorum, hayat pahalılığından bahsetmek... Farklı şehirlerdeki insanların yardım çabasına rağmen depremzedelerin birbirine karşı nasıl acımasızca davrandığından. Ev kiralarından başlayalım öncelikle. Deprem öncesi kiralık ev fiyatları 2.000 TL bandında seyrediyordu. Deprem sonrası az sayıda kalan sağlam veya az hasarlı evler o kadar kıymetli oldu ki... İhtiyaç doğrultusunda talibi çoğalan bu evlerin kıymeti de arttı haliyle. Birkaç ay önce bir tanıdığımın, evini, eşyalı olarak 7.500 TL'ye kiraya verdiği ni duyduğumda yapılanı fırsatçılık gibi düşünmüştüm. Ancak bir başka evin boş olarak 10 bin

TL'ye kiralandığını duyunca ve sonrasında kiralar için 12 bin TL gibi fiyatlar konuşulunca ortadaki durumun fırsatçılık değil, acımasızlık olduğunu anladım. Doların ve ekonominin seyrine de bakılırsa yakında bu fiyatlar bile az gelecek gibi gözüküyor. Biz, hepimiz depremzede değil miyiz? Başkaları bize yardım ederken ya da yardım gönderirken minnet duyuyoruz da neden birbirimize karşı bu kadar acımasız oluyoruz? Asıl şimdi gerekmez mi birbirine omuz vermek?

Açılan pazar yerlerinde ve tek kalan marketlerdeki fiyatlar dikkat çekiyor bir de. Çünkü İstanbul piyasasıyla yarışacak durumdadır. Sebze ve meyve Hatay'da hep İstanbul'un neredeyse yarısı fiyatına satılırdı. Yerel üreticinin bahçesinden az önce kopartılan sebze ve meyveleri hem daha taze

hem de ucuza bulabilirdiniz. Ama şimdi fiyatlar İstanbul pazarıyla aynı bantta ilerliyor.

İşçilik deseniz yok satıyor. Tamirci, usta vb. bulamıyorsunuz, bulursanız da dehşet fiyatlara hizmet alabiliyorsunuz. Bir işçinin, üç günlük bedelini 15 bin TL olarak biçmiş olması insanı huzursuz ediyor.

Temizlik için gündelik çalışanlar 1000 TL istiyorlar. İstanbul fiyatları bile daha 500-600 TL'ye kenar üstelik. Yapılan iş aynı değil mi? Ne değişti? Zaten zor olan hayatı iyice karartmanın ne gereği var? Astım hastası birinin oksijenini kesmeye benziyor içinde bulunduğumuz bu durum.

Öte taraftan su, elektrik vb. temel ihtiyaç alanlarındaki yoksunluklar ve altyapı yetersizlikleri de başka boyutta devam ediyor. İnternet erişimi de oldukça kısıtlı.

Depremi üzerinden neredeyse altı ay geçmiş olmasına rağmen temel ihtiyaçların hâlâ giderilememesi insanı tedirgin ediyor. Şehir içindeki ulaşım, her geçen gün yenisi eklenen otobüs seferleriyle düzeleceğinin sinyallerini veriyor. Ancak otobüslerin durduğu duraklar eski işlevinden uzak. Eski rotalar ne kadar ihtiyaç cevap verecek belirsiz.

Halk bir yandan yaşamla mücadele verirken öte taraftan da yak-

laşan kış için kendine yaşam alanı yaratma peşinde. Beton malzemeden uzaklaşan yöre insanı hızlı ve ekonomik çözüm arayışında. Deprem öncesinde sahip olunan, en küçüğü 150 metrekare olan evler de kimsenin gözünde yok şimdilik. Herkes başını sokabileceği ufak bir eve sahip olmanın derdinde. Hafif çelik ve boardex malzeme en çok tercih edilen. Ytong kullanılıyor, tuğla veya beton yerine. Bir de ahşap malzemeden yapılan evler var ki onlar şimdilik çok daha sağlıklı gözüküyor.

Güzel şeyler de olmuyor değil, ahşap malzeme ile acil barınma ihtiyaçlarına çözüm arayan Yuva Derneği, Hayata Destek Derneği ile el ele verdi ve ihtiyaç sahiplerine 25 metrekare civarı evler yapmaya başladı. Hatta yerelde üretim ve imalatı yapılan evlerin yapımında yine yerel halk çalışıyor. Bu bağlamda bölgedeki iş ihtiyacına da istihdam ile cevap verilmiş oluyor. Anlayacağımız, ortada geri dönüştürülmüş bir mantık döngüsü var. Yardımseverler de istediği oranda yapacağı bağışlarla barınma sorunlarına çözüm olabiliyor böylece.

Dernek lojistik sorununa da çözüm olabilmek için hammadde teminiyle birlikte yerel atölyelerde üretim yapıyor. Su tedariki (yağmur suyu hasadı), atık yönetimi (gri/siyah su, kompost) ve iklimlendirme (pasif solar) gibi ihtiyaçları yenilenebilir kaynaklardan ve ekoloji ilkeleri doğrultusunda karşılayan, böylece olası bir kesintide teknik ve sosyal direnç sağlayan yaklaşım.

Buralarda durum böyle. Bir yanda olumsuzluklar almış başını gidiyor ancak sivil toplumun da el vermesiyle yapılan çalışmalar da geleceğe dair umut veriyor.

lorabaytar@gmail.com

